

nem jut le a regény további folyamán. Az írónak bizonyára sokféle akadályt kellett legyőznie és sokféle előítéleten diadalmaskodnia írásközben. A regény így is szép teljesítmény, első bátrabb lépése a szovjet irodalomnak az élet valósága felé. És így is kell olvasnunk ezt a regényt.

Végezetül pedig írjuk ide Lopatkin-

nak, a feltalálónak gondolatát, amely érzésünk szerint a regény központi mondanivalója, körülötte fordul meg a regényben minden: »Én nem mondom, hogy nálunk kommunizmus van. De most nekem az kellene. Nem azért, mert kapni szeretnék, hanem azért, hogy minden kadály nélkül adhassak.«

Játék az élet

Major Nándor

JEAN COCTEAU: A PARISI FIU, MAGVEIŐ KÖNYVKIADO, BUDA- PEST, 1957

Mi ez a regénynek nevezett mű: filmszenárium-vázlat, regényvázlat, költemény, krókik sorozata, anekdotaként ható epizódok füzére, vagy egy csepetnyi a bölcsesség könyvéből? Mondják, hogy a huszas évek elején, tehát éppen amikor e könyvet írta, Cocteau egyéltette magában a költészet, a zene, a festészet, a balett s a színház új törekvéseit. S persze, Cocteau nem tagadhatta meg magát ebben a könyvben sem. A témát költői módon fogta fel, s a történetet sem az epikus, hanem a költő mondja el. A balett szakembere lopja be a könyvbe azt a könnyed játékosságot, mely végigvonul minden során, s fittyet hány minden tragédiára, azaz a tragédiák is valószínűtlenné, merő játéknak tűnnek. A mű eredeti címe is a balett-ra utal, Le Grand Écart — ezt a fordító utószava szerint magyarul lehetetlen szó szerint tolmácsolni, egyelőként szerinte a »balett-tánc egyik legnehezebb, végletes egyensúlyfiguráját jelenti, a táncoló lábainak legkifortartóbb feszültségét« (Tudomásunk szerint a grand écart a közismert spárgát jelenti, nem egyensúlyfigura tehát, sem

végletes, sem lemehezebb, egyszerűen csak a lábok feszültsége). Az említett táncfigurára nem könnyed, játékos kecsesség, hanem feszülttég, fortissimo — ami a könyvre vonatkoztatva drámai feszültséget is sejtet. A szokott értelemben vett drámai feszültségnek azonban nyoma sincs a könyvben, legfeljebb a téma visz magában valami drámát, ha közönségszeren és prózaián körmördük: a polgári osztályhoz tartozó, komaszáz serdült fiú első szerelmi tragédiáját, a vele járó válságot és a kijózanodást írja le a költő Szokványostéma és a költő is szokványosnak látja, a története éppen olyan banális, mint bármelyik polgári fiú »szerelmi«, vagy talán protokollján: nem túlszereztésének története a már ismert alakokkal: kis kurtizánokkal, felszavazott szeretővel és szerelmi három-, nőgy- és sokszövegrel. A beteljesülés: nyárspolgári kijózanodás.

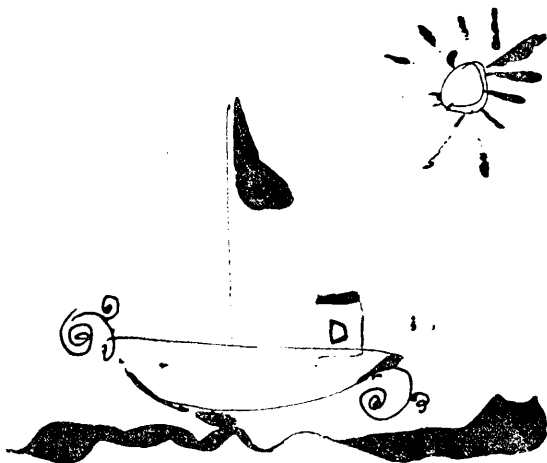
A költő bölcs és játékos fölényvel feddi fel az ábrázolt világ deludenciáját, de nem lepzi le. Kedves ez a fölényesség: mintegy érzékelteti, hogy a költő tisztában van az elmondandó történet banális voltával, s éppen ezért fölényes, míhelt maidegyvnm hánva veti, de végesvértig játékos. A szerelőköt az epizóddá formált jelenetek egész során viszi végig, úgy szólván csak ezekkel az anekdota-ízü epizódokkal bonyolítja a történetet, s ez is

mínta a már említett főlényből származna. Ezekben a szaggatott kis epizódokban, a pergő képekben azonban már a későbbi filmíró és filmrendező Cocteau is felismerjük.

Cocteau egy-egy alakot, egy-egy helyzetet igen gyakran asszociációval világít meg és egészít ki. A szociációi igen változatosak: perzsa népmeséből mond el egy részletet és levonja a tanulságot, anekdotákat mond el, más kis történeteket, ötletes életbölcseket. Ezek a gyakran szparkázóan ötletes, váratlan, fordulatos asszociá-

ciók és »aranyköpetek« felfrissítik és olvasmányossá teszik a szöveget. Kétségtelenül ez is hozzájárult ahhoz, hogy ez a könyv a szélesebbkörű olvasóközönség kedvelt olvasmányává váljon.

Megkésve érkezett hozzánk ez a kisregénynek nevezett mű: a huszas évek elején írta az akkor még fiatal Cocteau. Magaválasztotta témáját lebecsülte, ezért nem nőtt ki belőle megrázóan nagy mű. Korának azonban bizonyára többet mondott és jelentett, mint nekünk.

Itt benn magunkban messze az időn is túl

Burány Nándor

**JUHÁSZ FERENC: A TENYESZET
ORSZÁGA, SZÉPIRODALMI KÖNYV-
KIADÓ, BUDAPEST, 1957**

Tíz év gazdag költői termésének anyagát foglalja magában Juhász Ferenc összegyűjtött verseinek hozzánk is eljutott kiadása.

Tíz év egy ember költői fejlődésében

nem nagy idő, de Juhász Ferenc 1928-ban született, s mivel igazán izigvérig költő, ez a tudomány, történelem és művészet terén egyaránt mozgalmas kor — vulgáris leegyszerűsítés nélkül is — meglátszik költészetének tartalmi, hangulati és formai változatosságán.

Talán csak egy közös vonást tudnánk mind a kilenc verseskötény verseiben kimutatni: a mindenáron tömörségre